

הנצי"ר החכם

בתורה. הוא היה אחד מאורחינו המיוחדים, שסעד עמנו לא רק בשבתות וחגים, אלא התאכסן אצלנו בכל ימות השבוע.

באותה עת לחם אבא, כמעט לבדו, בעד הפצת התורה והיהדות בניו יורק. הרב פייבלסון הבין את הצורך בארגון ועד הרבנים, שיקדם את מטרותיו של אבא.

הוא יסד את "ועד הרבנים" הידוע בניו יורק, בו כיהן כנשיא וכמנהל כללי. משימתו היתה לפקח על הכשרות בבתי מטבחים, באיטליזים ובחנויות ממכר מצרכי מזון כשרים לפסח, כיון שההשגחה בשטח זה היתה מועטה. הועד אף הקים מקוואות בפיקוחו, באיזורים שונים בניו יורק. "ועד הרבנים" גם אסף סכומי כסף גדולים עבור נצרכים, וחילק מעות חיטין. הרב אברהם יצחק פייבלסון היה הרוח החיה שעמדה מאחורי ארגון חיוני זה, על פעולותיו השונות, משך כל חייו.

הרב דוד בער קרייזר, צאצא ישיר (דור עשירי) של הט"ז (ראשי תיבות של ספרו "טורי זהב"), היה אחד מאורחינו האהובים ביותר. הוא נשא את שמו של הט"ז, ר' דוד בן שמואל הלוי.

כאברך צעיר כיהן כרב בעיר גריבר שבפולניה. הוא נשא אשה בגיל שמונה-עשרה וגר בסלוצק, שם היה מגיד שיעור בישיבה שיסד הרב איסר זלמן מלצר. הרב מלצר היה ראש הישיבה יחד עם חתנו הנודע, הרב אהרון קוטלר. אחרי מלחמת העולם הראשונה, כשרוסיה הפכה להיות קומוניסטית, עברה ישיבת סלוצק אל העיר הקרובה ביותר שבצד הפולני של הגבול, קלצק. הרב קרייזר נתמנה כאחד מראשי הישיבה.

כשנקלעה הישיבה לקשיים כלכליים, בא הרב קרייזר לארה"ב כדי לאסוף תרומות למענה. הוא היה אורחנו במשך למעלה משנה, ובתקופה זו נקשר מאוד אל משפחתנו.

יום אחד חזר מותש מנסיעה ממושכת מחוץ לניו יורק. במסעו תקפה אותו הצטננות קשה. אבא ואמא טיפלו בו, אך ההצטננות הלכה והחמירה. הרופא שטיפל בו המליץ על אישפוז בבית חולים.

אבא ביקר אותו באופן קבוע. בכל פעם כשחזר אבא מבית החולים, שאלנו אמא ואני בדאגה למצבו. על אף שקיבל את הטיפול המתאים בבית החולים, נפטר הרב קרייזר מדלקת ריאות. בן ארבעים ושמונה היה במותו.

אבא דאג להביאו לקבורה, והוא נטמן ליד הגאון הגדול, העילוי ממייצט. היה זה יום קר וסגרירי (ט"ו בטבת התרצ"א – 1931), כשאבא, אמא ואני ליוונו בצער עמוק את הרב קרייזר למנוחתו האחרונה. האבידה היתה קשה, כיון שהיה חלק ממשפחתנו.

הרב דוד בער קרייזר



1234567
הרב דוד בער קרייזר
הרב דוד בער קרייזר

מימדי האסון אף התעצמו, לאור העובדה שהרב קרייזר עשה הכנות לעזוב את ארה"ב כדי להשתתף בנישואי בתו הבכורה, צפורה, שעמדה להינשא לרבי דוד פוברסקי (שהיה לאחר זמן אחד מראשי ישיבת פונבז' בבני ברק). כשחלה הרב קרייזר, הוא כתב למשפחתו וביקש לא לדחות את החתונה. בתו הצעירה, הרבנית יפה אָבְנֶר (שהיתה נשואה לרבי לייב מלין זצ"ל, ראש ישיבת "בית התלמוד" בברוקלין) סיפרה לי, שעודה זוכרת את מכתביו של אביה, בהם הרבה לספר על המסירות לאורחים ועל דרכו המיוחדת במינה והקפדנית של אבא בקיום מצוות. הרב קרייזר התרשם כל כך מההזמנה שקיבל לנישואיו של אחי נחום דוד, שהכילה את ההערה (שלא נשמעה כמותה עד אז) "הגברות מתבקשות להופיע בלבוש ההולם את חוקי התורה", עד ששלח את ההזמנה להראותה למשפחתו בקלצק.

אחד האירועים הקשורים ברב קרייזר, חרות היטב בזכרוני. "יעקב יוסף, אנו זקוקים לספה חדשה. זו כבר צריכה להיזרק," התלוננה אמא.

אבא בחן את ספת העור החומה שבחדר המגורים, שראתה ימים טובים יותר. העור היה סדוק, הקפיצים עשו מאמץ לפלס את דרכם החוצה. "היא נוחה לאורחינו." החליט.

שבת אחת הוזמן הרב קרייזר לבלות במחיצת משפחה אמידה מאוד במנהטן העילית. כשעמד לעזוב, העירה אמא: "הרב קרייזר, אחרי שתטעם את העושר הזה, אני בטוחה שלא תשתוקק לחזור אל ביתנו הצנוע."

במוצאי שבת חזר הרב קרייזר. הוא הניח את מזוודתו הקטנה על הרצפה, ונחפז אל חדר המגורים, השתרע מהר על ספת העור החומה והבלויה, מתח את רגליו הנעולות עדיין בנעליו ופלט אנחת שביעות רצון.

"גברת הרמן," אמר הרב קרייזר בהטעמה, "אינך יכולה לשער בנפשך כמה התגעגעתי במשך כל השבת לביתכם. נכון, הבית בו ביליתי את השבת מרוהט בהידור: שטיחים על פני כל הבית, הספות... 'אלא לראותן בלבד', כלי חרסינה שפחדתי לגעת בהם שמא ישברו. כל מה שציפיתי לו, היה לשוב אל ביתכם. הספה הזו היא ממש גן עדן," הוסיף הרב קרייזר, כשתרדמה אוחזת בעיניו.

במבט של סיפוק המביע "אמרתי לך..." הסתכל אבא באמא. הספה נשארה.

דוד ישראל איסר, אחיה של אמא, הודיע לה: "איידל, הלן ואני רוכשים מערכת ריהוט חדשה לחדר האוכל. המערכת הישנה הינה במצב מצוין ואת יכולה לקבלה. שלך כל כך בלויה." הוא העיף מבט בשולחן המהגוני המיושן והסדוק ובכסאות העור, שזקוקים היו לריפוד חדש.

אמא היתה מאושרת. כשחזר אבא מבית הכנסת, סיפרה לו בהתרגשות את החדשות. "יעקב יוסף, אנחנו מקבלים מערכת ריהוט חדשה לחדר האוכל: שולחן גדול, שישה כסאות ושתי כורסאות. המערכת משומשת, אך במצב נהדר. אחי, ישראל איסר, מוכן לתתה לנו, שכן, הוא קונה מערכת חדשה." הבעה של התנגדות פשטה על פני אבא. "איידל, אינני מסכים."

אמא הסתכלה באבא כלא מאמינה. "זה לא יעלה פרוטה. אני בטוחה שישאל איסר ישלם אף עבור ההובלה," טענה אמא.

"אין בין זה לבין כסף ולא כלום. ראי איידל, השולחן שלנו והכסאות יקרים הם מאוד. חישבי על כל גדולי התורה שישבו סביב שולחננו. כאן ישב ר' ברוך בער, כאן ר' לייזר יודל פינקל, כאן ר' משה מרדכי אפשטיין, כאן ר' אברהם קלמנוביץ, כאן ר' ראובן גרוזובסקי." אבא סובב סביב השולחן נוגע בכל כסא ביראת כבוד. "איך נוכל להיפרד מאוצר כה יקר?" שאל אבא את אמא.

לרגע נראתה אמא מאוכזבת, אך כשראתה את אבא מסתכל בשולחן כאילו היה קדוש, הפך שולחן המהגוני הסדוק שלנו "ענתיק" אהוב לנצח.